

Kërkesë për zbatimin e detyrimeve të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor në buxhetin komunal të vitit 2025

Të nderuar Kryetarë Komunash, Drejtorë dhe Zyrtarë të Barazisë Gjinore,

[Ligji i Kosovës nr. 05/L-020 për barazinë gjinore](#) kërkon integrimin e buxhetimit të përgjegjshëm gjinor (BPGj) në çdo fazë të planifikimit, miratimit, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të legjislacionit, politikave, programeve dhe buxheteve në të gjithë sektorët. Moszbatimi i BPGj-së, siç përcaktohet me këtë ligj, përbën shkelje ligjore që mund të rezultojë në sanksione të vendosura nga gjykatat kompetente. Mbi të gjitha, zbatimi i BPGj-së mund të kontribuojë në rezultate më efektive, efikase, me ndikim dhe gjithëpërfshirëse, pavarësisht nga kufizimet buxhetore. Për këtë arsye, Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve ka kërkuar dorëzimin e një aneksi të BPGj-së së bashku me kërkesat për ndarje buxhetore për vitin 2025, përmes [Qarkores së saj buxhetore Circular](#) dhe [Kornizës Afatmesme të Shepnzimeve](#).

Rrjeti i Grave të Kosovës (RrGK), një rrjet prej 143 organizatash të ndryshme për të drejtat e grave, **nxit fuqimisht çdo komunë që ta dorëzojë këtë aneks të BPGj-së me kërkesën e saj buxhetore vjetore** dhe ta publikojë atë në faqen e internetit të komunës në përputhje me udhëzuesin për [Objektivin e Zhvillimit të Qëndrueshëm 5, treguesin 5.c.1](#), duke siguruar kështu transparencë dhe llogaridhënie. Në përputhje me praktikën më të mira për BPGj të përshkruara në kurrikulën¹ e Institutit të Kosovës për Administratë Publike, aneksi i BPGj duhet të përfshijë:

- Një analizë të nevojave specifike të grave dhe burrave në komunë për çdo drejtori/sector (p.sh., shërbimet sociale, sporti, arsimit, bujqësia, etj.).
- Një analizë të ndikimit të shpenzimeve dhe shërbimeve komunale të mëparshme në gratë dhe burrat e ndryshëm, duke identifikuar çdo pabarazi apo nevojë të paplotësuar sipas gjinisë dhe faktorëve të tjerë, si përkatësia etnike dhe aftësia e kufizuar
- Bazuar në këto analiza, të përcaktohen objektivat për çdo sektor me qëllim avancimin e barazisë gjinore nëpërmjet ndarjes së buxhetit komunal për vitin 2025, duke u fokusuar në adresimin e çdo pabarazie të identifikuar nga analiza gjinore. Po ashtu, të vendosen tregues që do të vlerësojnë arritjen e këtyre objektivave.
- Buxhetin për aktivitetet që do të realizojnë këto objektiva dhe të përfshihen këto alokime në buxhetin e vitit 2025.

Për të mbështetur ndarjet buxhetore më të përgjegjshme gjinore në përputhje me obligimet ligjore dhe bazuar në hulumtimin tonë, RrGK rekomandon që të gjitha komunat të shqyrtojnë buxhetimin për sa vijon:

- **Drejtoria e Mirëqenies Sociale:** Të krijohet një linjë buxhetore specifike për dhunën me bazë gjinore, për të mbështetur gratë dhe fëmijët që përjetojnë dhunë dhe kanë nevojë për shërbime emergjente (p.sh., veshje, pajisje mjekësore, produkte higjienike). Të rritet buxheti për Qendrën për Punë Sociale (QPS) në kategorinë “Paga dhe shtesa” me rreth 12,000 € për të mundësuar punësimin e së paku dy punonjësve socialë në përputhje me kërkesat e Protokollit të ri Shtetëror për Trajtimin e Rasteve të Dhunës Seksuale. Këta punonjës social duhet të specializohen në menaxhimin e rasteve të dhunës me bazë gjinore. Të ndahet buxheti për instalimin e detektorëve metalikë në hyrje të QPS-ve për të garantuar sigurinë e punëtorëve dhe përfutësve.
- **Drejtoria e Arsimit:** Të ndahet buxheti për të rritur numrin e qendrave për kujdesin ndaj fëmijëve dhe edukimin e hershëm, në përputhje me [objektivat e BE-së të Barcelonës](#) dhe zotimet e [Strategjisë Kombëtare për Zhvillim](#), për të reduktuar punën e papaguar të kujdesit nga gratë dhe për të krijuar vende të reja pune. Të ndahet buxheti për të rritur numrin e psikologëve në shkolla

¹ Për një përmbledhje, ju lutem referojuni [udhërrëfyesit](#) që është pjesë e kurrikulës.

për të trajtuar dhunën me bazë gjinore, ngacmimin seksual, bullizmin dhe dhunën kibernetike që prek fëmijët dhe të rinjtë, në përputhje me [Strategjinë Kombëtare për Mbrojtjen Kundër Dhunës në Familje dhe Dhunës ndaj Grave](#). Të rritet numri i asistentëve personalë në shkolla për të siguruar që të gjithë fëmijët me aftësi të kufizuara që kanë nevojë për një asistent të kenë një të tillë, sipas [Strategjisë së Arsimit 2022-2026](#). Të përfshihen pecetat higjienike në shkolla për vajza si pjesë e ndarjes së buxhetit për [produktet higjienike](#) dhe të sigurohet që ato të konsiderohen si produkte thelbësore në produktet e higjienës shkollore.

- **Drejtoria e Shëndetësisë:** të ndahet buxheti për ofrimin e shërbimeve shëndetësore për të gjithë qytetarët në bazë të [listës esenciale të furnizimeve mjekësore](#). Të sigurohen fonde adekuate për [shërbimet e shëndetit riprodhues](#), duke përfshirë financimin për mamitë që të shërbejnë gratë në zonat rurale. Të sigurohet [staf i mjaftueshëm për shërbimet shëndetësore në shtëpi](#), duke garantuar që këto shërbime të jenë të disponueshme edhe gjatë fundjavave. Të krijohen [shërbime këshillimore për gratë në menopauzë](#) si pjesë e Qendrave të Mjekësisë Familjare, duke rritur linjën buxhetore për kujdesin parësor shëndetësor.
- **Drejtoria e Bujqësisë:** Për mikrograntet, në përputhje me mbështetjen nga [Ligji për Barazinë Gjinore](#) për përdorimin e masave afirmative në dhënien e subvencioneve, duhet të eliminohen kriteret minimale për pronësinë dhe bashkë-pagimin. [Kjo do të ofrojë mundësi më të mira për gratë e cenushme dhe ato nga zonat rurale që nuk i përmbushin këto kërkesa, por kanë potencial për zhvillimin e bizneseve të vogla](#)
- **Drejtoria e Shërbimeve Publike:** Të ndahen burime të mjaftueshme për sigurimin e transportit të rregullt drejt fshatrave të largëta, për të mundësuar që gratë dhe vajzat të kenë qasje në arsim, punësim dhe pjesëmarrje në proceset vendimmarrëse.
- **Drejtoria e Urbanizimit:** Të ndahet buxheti për ndërtimin e rampave, rrugëve dhe bordurave për të akomoduar personat me aftësi të kufizuara dhe prindërit me fëmijë që përdorin karroca, si pjesë e të gjitha investimeve të planifikuara në infrastrukturë. Të ndahet buxheti për instalimin e ndriçimit shtesë për rritjen e sigurisë në zonat rurale dhe urbane.; ë zhvillohen korsi shtesë të sigurt për biçikleta në zonat urbane dhe rurale, dhe të vendosen raftet për biçikleta për parkim të sigurt në vende të ndryshme; të rinovohen dhe të ofrohen hapësira komunale falas për organizatat e vogla të shoqërisë civile, për të organizuar aktivitete për burra, gra, djem dhe vajza në zona ku këto hapësira nuk janë në dispozicion.
- **Drejtoria e Sportit:** Të sigurohen ndarje të barabarta të buxhetit për vajzat dhe djemtë, gratë dhe burrat për t'u angazhuar në sporte të ndryshme në nivel komunal, duke zbatuar masa afirmative për të promovuar barazinë gjinore në sport sipas Ligjit për Barazi Gjinore.

Zbatimi i këtyre rekomandimeve mund të ndihmojë në adresimin e pabarazive gjinore dhe në përmirësimin e mirëqenies së të gjithë qytetarëve. Kjo do të mundësojë përfshirjen e perspektivave të ndryshme dhe do të përgjigjet më mirë nevojave të grave dhe burrave, duke kontribuar në përmirësimin e qeverisjes, ofrimit të shërbimeve, kohezionit social dhe zhvillimit të qëndrueshëm. Komuna do të shohë përmirësime në fusha të ndryshme, si transparenca, qasje në informacion dhe integritet; mirëqenia sociale; bujqësia; kujdesi shëndetësor; planifikimi hapësinor; transporti publik dhe çështjet mjedisore; si dhe arsimi parauniversitar. Këto përmirësime mund të ndikojnë pozitivisht në rezultatet e komunës në [grantin për performancë komunale](#) dhe mund të mundësojnë një rritje të buxhetit të saj.

Ne mirëpresim një takim për të diskutuar këto rekomandime dhe për të ofruar prova të mëtejshme në mbështetje të tyre, bazuar në hulumtimin tonë, sipas nevojës. Po ashtu, presim përgjigjen tuaj në lidhje me cilat nga rekomandimet e përmendura planifikoni të zbatoni.

Me respekt,

Igballe Rogova
Drejtoreshë Ekzekutive
Rrjeti i Grave të Kosovës